

池内恵
SATOSHI IKEUCHI

BU NOKTAYA NASIL GELDİK?

DESTEK YAYINLARI: 1493

ARAŞTIRMA: 337

SATOSHI IKEUCHI / BU NOKTAYA NASIL GELDİK?

Orijinal İsmi: How Did We End Up Here?

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun

Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergöl

Çevirmen: Mustafa Çıraklı

Editör: Cansu Poyraz Karadeniz

Son Okuma: Devrim Yalkut

Kapak Tasarım: İlknur Muştı

Sayfa Düzeni: Melike Dođan

Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Ağustos 2021

Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-625-441-382-7

© Destek Yayınları

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42

Faks: (0) 212 252 22 43

www.destekdukkani.com

info@destekyayinlari.com

facebook.com/DestekYayinevi

twitter.com/destekyayinlari

instagram.com/destekyayinlari

www.destekmedyagrubu.com

Destek Dukkan

Deniz Ofset – Çetin Koçak

Sertifika No. 48625

Maltepe Mahallesi

Hastane Yolu Sokak No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul

池内惠

SATOSHI IKEUCHI

BU NOKTAYA

DÜNYA SİYASETİNİN SON ÜÇ YILINI

NASIL

BİR JAPON'UN PERSPEKTİFİNDEN ANLAMAK

GELDİK?

Çeviri: Mustafa Çıraklı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ / 11

BİRİNCİ BÖLÜM

ORTADOĞU'NUN ASYA'YA DÖNÜŞÜ

Ortadoğu'nun Asya'ya Dönüşü / 15

Dostun Dostu Dost mudur? / 18

Bağıntı Siyasetinin Cazibesi / 21

Ortadoğu Hangi Yöne Doğru Genişliyor? / 23

Ortadoğu Diplomasisinde “Dördüncü Güç” / 26

Golan Tepeleri: “Utanç Veren Tanıma” / 29

Uluslararası İlişkilerde “Konum” / 32

“Arap Bölgesel Gücüne” İhtiyaç Var / 35

İkinci Dalga Radikalizm Hindistan-Pasifik Bölgesine Ulaştı / 38

Zamana Hükmetmek: İmparatorun Kalan Son Gücü / 41

Kalkınmadan Barışa: Japonya'nın Filistin İnisiyatifi / 42

Körfez'de “Savaşın Sisi” / 45

Başka Yollar ve Yeni Araçlarla Savaş / 48

Başbakan Abe'nin Tahran Ziyareti Sonrası Japonların Öğrenmek İstedikleri / 50

Abe'nin Tahran'dan Getirmesi Gerekenler /	53
Düşmanından Önce Dostlarını Kandır /	56
Başka Türlü Bir Diplomasi /	58
Trump ve "Geri Çekilme" Sanatı /	60
Lexus Çağı /	62
Denizyollarının Güvenliği /	64
Enerji Arz ve Talep Güvenliği /	66
Halkın Sesi, Hakk'ın Sesi /	68
Gönülsüzler Koalisyonu /	70
Körfez Koalisyonu ve Japonya'nın Endişesi /	72
Bir Diğer Kritik Seçim /	74
Türkiye'de Seçim Sezonunun Sonu /	76
Hindistan-Pasifik Bölgesinin Geleceği Üzerine /	78
Diyalog Sonbaharı /	80
"Teröre Karşı Savaş" Zihniyetinde Son Perde /	82
Körfez Güvenliğine Yönelik Ölümcül Saldırıları /	84
İlişkilendirme Savaşı /	86
İran Satranç Oynuyor, Trump Poker /	88
Kürtlerin Hayali /	90
Başkan Trump'ın Kaçınılmaz Kararı /	92
Ortadoğu İçin Jeostrateji, Hemen Şimdi! /	94
İŞİD'in Sarkaç Salınımı /	97
Üçüncü Nesil İslam ve Ulemanın Hali /	99

- Japonya'nın Zorlaşan Denge Politikası / 102
- Daha İnsani Bir Güvenlik / 104
- Ufukta Görünen Çin Seddi / 106
- Nakamura: Radikal Bir Pasifist / 108
- Japonya-Suudi Arabistan Ortak Vizyonu / 110
- Japonya Ortadoğu Kazanına Giriyor / 112
- Tokyo'daki Ruhani ve Japonya'nın "Stratejik Masumiyeti" / 114
- Beyrut'taki Ghosn ve Yom Kippur'da Japonlara Yapılan Saldırı / 116
- Kimsenin Müdahale Etmeye Cesaret Edemediği ABD-İran Düellosu / 118
- Küçük, İyi Bir Şey: Abe'nin KİK Ziyareti / 120
- Doğu Akdeniz Satrancı / 122
- Şeytanın Yap(a)mayacağı Anlaşma / 124

İKİNCİ BÖLÜM

PANDEMİ GÜNLÜKLERİ

- Çinli mi Japon mu? Bulaşıcı Ateşin Hikâyesi / 127
- Çin'i Çevrelemek / 129
- Japonya Tanımlama Savaşını Kazandı Ama Halkla İlişkiler Savaşını Kaybetti / 131
- Çin Tehdidi Altında Bulunan "Ön Cephe" Ülkeler / 133
- Din ve Bulaş / 135
- "Ceset Sayısı" / 137

Korona Çağında Küresel Vatandaşların Gelenek ve Görenekleri / 139

Saygıyla Boyun Eğmek: Sosyal Mesafe Döneminde Selamlaşmak / 141

Fiziksel Mesafe ve Sosyal Samimiyet / 143

Bir Fedakârlık Eylemi Olarak Maske Takmak / 145

Tsunaminin İkinci Dalgası / 147

Salgından Tükenmişliğe: Evet, Vakaları Düşürün, Ancak Nereye Kadar? / 149

Tufandan Sonra: Yeni Nesil Göreve Geliyor / 152

Küreselleşme Eksi (-) / 154

Çıkışa Hücum / 156

Bulaşı Önlemede Japonya'nın Gizemli Başarısı / 158

Pandemide Evde "Kozalanmak": İçebakış Zamanı / 160

Bilim-Siyaset Çatışması / 162

Memento Mori ve Memento Loci (Ölümü Hatırla, Yerini Hatırla) / 164

Büyük Sıfırlama mı Yoksa Büyük Bölünme mi? / 166

Pandemi Barışına Dair Yitirilen Umut / 168

"Çinleşen" Hong-Kong / 170

Hintli Kurtarıcı / 172

Çin Avantajı Kendi Lehine Çeviriyor / 174

Ufuktaki Kayıp Nesil / 176

Hint-Pasifik Yüzyılı'nın Dönüşü / 178

Beyrut Başa Döndü / 180

Beyrut'un "Suçlama" Oyunları / 182

Kudüse Giden Yol Abu Dabi'den mi Geçiyor? / 184

Aşiretler İmparatorluklara Karşı / 186

Hint-Pasifik'te "Benzer Düşüncedeki Ülkeler" Zinciri / 188

Oslo ve Kayıp (On)yıllar / 190

Gölgedeki Adam Sahnede / 192

Tüm Komşulara Karşı / 194

Gulliver ve Lilliputlu Cüceler / 196

Küresel Sistemin Yeni Odak Noktası: QUAD Grubu / 198

Dengedeki Dörtlü / 200

Malabar Deniz Tatbikatı: Yine, Yeniden / 202

COVID-19 Sürecinde Paradigmalar Değişiyor / 204

Trump, ABD Hengâmesinin Sonu Değil Başlangıcının Habercisi / 206

Demokratik Kurumları Tehdit Eden Otoriter Adam / 208

Trump'ın Ortadoğu Mirası / 210

Kurtlarla Dans / 212

Yasak Şehirde Gün Doğumu / 214

COVID-19 Sonrası Dünyayı Hayal Etmek / 216

Arap Baharı'nın Onuncu Yılında Kırkpare Dünya / 218

Aşığı Yöneten Dünyayı Yönetir / 220

Ortadoğu'da Yeni Yıl Tatili Yok / 222

Körfez'de "Kardeş Yakınlaşması" / 224

Kaosun Ortasında ABD'den Müttefiklere Güvence / 226

Biden Yönetiminin Kremlin Kılavuzu / 228

İçeriden Bilgi / 230

Top İran'ın Sahasında / 232

Aşının "Siyasi" Tedavisi / 234

Büyük Sıfırlama / 237

ÖNSÖZ

Bu kitapta derlenen köşe yazıları, insanlığın büyük bir dönüşüm yaşadığı, “tuhaf” olarak nitelendirebilecek bir dönüm noktasında, Ortadoğu bölgesinde yaşanan gelişmeleri bir Japon’un gözünden okuyucuya aktarmaktadır.

2019’un başından 2021’e kadar iki yıldan fazla bir süre boyunca, Dubai’de yayımlanan *Alroeya* (Bakış) gazetesine haftalık köşe yazılarımla katkıda bulunarak, Ortadoğulu okuyucularla buluşma fırsatım oldu. Arap medyasından gelen düzenli talepler doğrultusunda, çoğu zaman revize edilerek Arapçaya çevrilen yazılar hazırlamaya alışkındım. Yazıların Arapça versiyonlarının, bölge hassasiyetleri göz önünde bulundurularak revize edildiğini söylemem lazım. Lakin bu kitapta derlenen İngilizce versiyonları daha özgür bir şekilde kaleme alınmıştır.

İlk bölümde yer alan yazılar, Japonya ve başta Ankara, Beyrut, Kahire, Dubai, Doha ve İstanbul olmak üzere farklı Ortadoğu şehirleri arasında mekik dokuduğum bir dönemde yayımlanmıştır. Tel Aviv ve Kudüs de bu güzergâhların bir parçası olmakla birlikte o günlerin hâkim siyasi koşulları nedeni ile yazılarda bu duruma değinilmemiştir.

İkinci bölüm, memleketim Japonya’da COVID-19 seyahat kısıtlamaları çerçevesinde bir odaya hapsedildiğim dönemde kaleme aldığım yazılardan oluşmaktadır.

Bu köşe yazılarına başladığımda, dünya düzeni de yavaş yavaş bir dönüşüm sürecine girmeye başlamıştı. Bu değişim,

Ortadoğu'nun uluslararası siyasetin ve güvenliğin merkezi olduğu eski düzenden, Çin merkezli Doğu Asya'ya doğru yaşanan eksen kayması temelinde Levant ve Avrupa dahil Akdeniz bölgelerinin yeni dünya düzeninin "Uzakbatı'sı" olarak belirsizlikle karşı karşıya kalacakları bir yarının dünyasına geçiştir.

Bu anlamda kitapta okuyucuyla paylaşılan yazılar, jeopolitiğin ağırlık merkezinin yavaş yavaş doğuya ve Asya'ya doğru sabit ama görünmez bir hızla kaydığı bu tarihsel geçiş sürecinin yarattığı izlenimleri kayda almak amacıyla kaleme alınmıştır.

COVID-19'un hayatımıza girmesiyle bu değişim hiç beklenmedik bir biçimde hızlanmıştır.

Bu süreçte Çin, dünyayı karanlığa sürükleyen COVID-19 salgınının merkez üssü olmuş, toplumlar karartmaya maruz bırakılarak karantina altına alınmıştır.

Bu karanlıkta, dünyanın Asya'ya doğru kayışı hız kazanmıştır.

COVID-19 belasının ardından dünyayı neler bekliyor? Kitapta yer alan değerlendirmeler, bu sorunun yanıtını ararken karanlık bir dönemden çıkış yolu bulmaya yönelik bir çabayı temsil etmektedir.

Bu kitabın yayımlanmasında emeği geçen ve Ortadoğu siyaseti ile bölgenin güvenlik mimarisine ilişkin konularda yaptığım araştırma ve saha çalışmaları çerçevesinde borçlu olduğum iki kişiye teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Harikulade bir enerjiye sahip ve bir o kadar da cana yakın Mısırlı subay, Abu Dabi ve Kahire merkezli Küresel Güvenlik ve Savunma Çalışmaları Enstitüsü (IGSDA) Başkanı Tümgeneral Dr. Sayed Ghone'ye teşekkürü bir borç bilirim. Sayed'in dostluğu ve liderliği bir Japon yazar olarak bana Arap dünyasında ve Ortadoğu'da geniş kitlelere doğrudan hitap edebilme gibi oldukça nadir bir fırsat vermiştir.

Üzerimde bir o kadar emeği olan, Konrad-Adenauer-Stiftung Türkiye işbirliğinde düzenlenen İstanbul Güvenlik Konferansı'na beni defalarca davet eden Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi'nden kıdemli güvenlik uzmanı Ercan Çitlioğlu'na şükranlarımı sunmak isterim. İstanbul'da düzenlenen konferanslar bana uluslararası güvenlik alanında yaşanan gelişmeleri ve jeopolitik gündemin en önemli madde-lerini Ortadoğu'nun önde gelen uzmanları ve entelektüelleriyle tartışabilme fırsatı vermiştir. Ercan'ın desteği beni ayrıca, pan-
demi biter bitmez tekrar ziyaret edeceğim günü ipe çektiğim Destek Yayınları'nın İstanbul Şişli'deki neşeli ve samimi ofisine yönlendirmiştir.

Satoshi Ikeuchi
Tokyo ve Kyoto, Japonya
Mart 2021

BİRİNCİ BÖLÜM

ORTADOĞU'NUN ASYA'YA DÖNÜŞÜ

22 Şubat 2019

Ortadoğu'nun Asya'ya Dönüşü

Ortadoğu bölgesi büyük bir değişim içinden geçmektedir. Ortadoğu'nun geleneksel transatlantik güç ekseninden yüzünü müreffeh Hint-Pasifik dünyasına çevirmesi ise bu değişimin en önemli aşamasıdır.

Ortadoğu uzun süre boyunca modern transatlantik dünyanın bir parçası olagelmıştır. Zira Sykes-Picot Antlaşması'nda da belirtildiği üzere günümüz Ortadoğu devletlerinin sınırları Atlantik Okyanusu'nun güney yakasında konumlanan Fransa ve İngiltere tarafından belirlenmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın ardından, Atlantik'in doğusundan yükselen yeni süper güç, Amerika Birleşik Devletleri, Ortadoğu'nun transatlantik hâkimiyetine ortak olmuştur.

Bu süreçte Asya, Ortadoğu'daki halkların veya Washington'daki karar alıcıların gündeminde yer almamıştır. Diğer taraftan Doğu Asya ve Uzakdoğu, Ortadoğu bölgesine yön veren Amerikalılar tarafından önemsiz olarak nitelendirilmiş ve transatlantik çerçevede şekillenen dünya siyasetinde "marjinal" bir bölge olarak görülmüştür.

Fakat bu durumun değişmek üzere olduğu söylenebilir.

Zira Ortadoğu ülkeleri yüzlerini artık Asya'ya çevirmişlerdir. Çin'in ekonomik gelişimi ve bu gelişimin yarattığı zenginlik ve fırsatlar muhakkak ki bu değişimin başlıca nedenleri arasındadır. Ancak bu durumun yaratacağı bağımlılık endişesi de kendisini artan bir şekilde hissettirmektedir.